

L'economia espanyola davant la guerra a Ucraïna

L'esclat de la guerra a Ucraïna s'ha produït en un moment en què la situació i les perspectives de l'economia espanyola eren favorables. L'activitat econòmica va anar guanyant tracció al llarg de l'any passat i, en el 4T, avançava un destacable 5,2% en termes interanuals. A més a més, l'impacte de la nova onada de contagis provocada per la variant òmicron va ser inferior al que es temia. L'elevada proporció de població vacunada va permetre contenir la pressió hospitalària, i això, finalment, ens permetia mirar el futur amb un cert optimisme. Confiàvem que, en els propers mesos, entràriem en una nova fase de la pandèmia, en què podríem recuperar una vida més normal i en què la recuperació econòmica es consolidaria.

A aquestes perspectives encoratjadores s'afegia el desplegament dels fons NGEU, que tot fa pensar que agafarà força en els propers mesos i que el seu impacte sobre el creixement podria ser clarament superior a 1 p. p. enguany. L'estalvi acumulat durant els pitjors mesos de la pandèmia es preveia que continuaria impulsant el consum. El turisme internacional, que va resistir molt millor del que pensàvem durant els mesos de desembre i de gener, ja donava senyals de recuperació. Les cerques a internet per anar de vacances a Espanya estaven creixent amb força i apuntaven a una molt bona temporada d'estiu. I els colls d'ampolla, que limitaven la recuperació dels fluxos comercials internacionals, confiàvem que s'anirien moderant. Davant aquestes perspectives, pocs dubtaven que, enguany, el creixement no pogués superar àmpliament el 5%.

No obstant això, el conflicte bèl·lic que ha esclatat a Ucraïna fa que ara sigui molt difícil pronosticar el curs que seguirà l'activitat econòmica, però, cada dia que passa, sembla més difícil que el creixement assolixi el 5%. Atesa l'elevada incertesa, encara és prematur dibuixar un nou escenari macroeconòmic. En funció de la durada del conflicte, de l'àmbit geogràfic al qual se circumscriu i de les sancions i de les contrasancions que s'imposin, l'impacte serà més o menys intens. El que sí que podem fer és identificar els principals canals a través dels quals afectarà l'economia espanyola i oferir algunes mètriques que ens permetin obtenir una mica de sensibilitat.

Sense cap mena de dubte, el principal impacte procedirà del fort encariment de l'energia. Les importacions netes de gas i de petroli gairebé van ascendir a 25.000 milions d'euros l'any passat. Malgrat que el gros no prové de Rússia, com els preus es fixen a nivell internacional, la forta alça que s'ha produït tindrà un impacte directe i que podria ser elevat si persisteix en el temps. Com a referència, si els preus del petroli i del gas tanquen l'any amb un preu mitjà similar al que apuntaven els mercats de futurs al final de febrer i

principis de març (amb el petroli al voltant dels 105 dòlars per barril i el gas al voltant dels 120 euros/mhw), el creixement del PIB probablement acabaria sent una mica més d'1 punt inferior al que prevèiem abans de l'esclat del conflicte. L'impacte pot ser destacable, però, per sort, el ritme de creixement del qual es partia era relativament elevat.

També preocupa l'alça de la inflació que es pot produir arran de l'encariment de l'energia. En els últims mesos, hem constatat com les pressions alcistes derivades, sobretot, de l'augment del preu del petroli, del gas i de l'electricitat s'anaven traslladant a la resta de la cistella de béns de consum. Al gener, més d'un 60% dels béns que formen part de l'índex de preus de consum ja presentaven un augment del seu preu superior al 2% interanual. Si els preus de l'energia s'acaben mantenint al voltant de les elevades cotes a les quals apuntaven els mercats de futurs, la inflació es podria situar al voltant del 7% en la mitjana de l'any.

Més enllà de l'impacte agregat sobre el creixement i sobre la inflació, hi ha alguns subsectors que patiran de forma especial la conjuntura actual. D'una banda, cal esmentar els sectors que consumeixen molta energia en el seu procés productiu i que, per tant, es veuen molt afectats per l'alça del seu preu. A la indústria manufacturera, destaquen, per exemple, la indústria auxiliar de la construcció, la metal·lúrgia i la indústria fustera. El sector agroalimentari també patirà un impacte notable. De manera directa, a causa de les elevades importacions de Rússia i d'Ucraïna de cereals (en especial, de blat de moro), d'oli de girasol (utilitzat, per exemple, en les conserves i en l'elaboració de tota mena d'aliments processats; Rússia i Ucraïna copen el 80% de les exportacions a nivell mundial), i dels adobs minerals. A més a més, la guerra a Ucraïna està generant un fort augment del preu de les primeres matèries agrícoles, que també afectarà de forma molt destacable el sector agroalimentari.

Davant aquesta situació, una resposta fiscal coordinada a nivell europeu haurà de prendre de nou un paper primordial. És important que es doni suport als sectors més afectats pels elevats preus de l'energia i d'altres primeres matèries. A més d'intentar minimitzar l'impacte sobre l'ocupació, això també propiciarà que no es traslladi als preus finals l'encariment dels seus *inputs*, la qual cosa moderarà les pressions inflacionistes. Davant un xoc d'aquestes característiques, i d'aquesta magnitud, també és peremptori actuar amb determinació per protegir les llars més vulnerables. I, finalment, cal accelerar la transició urgent del model energètic cap a un que sigui més sostenible, tant des d'un punt de vista mediambiental com també geopolític.

Oriol Aspachs